

40
років
УСПІХУ

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLIV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками
науково-дослідних робіт студентів за 2020 рік

(м. Полтава, 30–31 березня 2021 року)

Частина 1

Полтава
2021

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)
А43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ);

К. Ю. Вергал, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту бізнесу та сучасних технологій ПУЕТ;

В. О. Скрипник, д. т. н., професор, директор Навчально-наукового інституту харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу ПУЕТ;

В. В. Саранин, к. філол. н., доцент, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

А43 **Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті** : тези доповідей XLIV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2020 рік (м. Полтава, 30–31 березня 2021 р.) : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. – 387 с. – Текст укр., рос., англ., нім. мовами.

ISBN 978-966-184-407-9

Збірник містить тези доповідей XLIV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2020 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти.

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-407-9

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Рожкова К. Ю., Шехавцова С. О. Гендерний аспект чоловічих англомовних глянцевих журналів 273

Шехавцова П. М., Біндас О. М. Значення евфемізмів в іспаномовних засобах масової інформації в контексті інформаційно-гібридної війни 275

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА Й ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА УСТАНОВ

Бондаренко Б. Е., Оніпко Т. В. Сутність та види конфіденційної інформації 277

Ганжа О. І., Оніпко Т. В. Основні тенденції реінжинірингу документообігу в установах України 279

Донченко О. С., Двірна О. А. Інформатизація надання адміністративних послуг населенню 282

Козлова О. С., Колечкіна Л. М. Автоматизація документообігу установ зі складною організаційною структурою 285

Козоріз Т. В., Білоусько Т. М. Сучасні музеї в мережі Інтернет 287

Линник А. С., Двірна О. А. Особливості надання архівних довідок про навчання в закладі освіти 289

Поливода Д. В., Оніпко Т. В. Проблеми цифровізації архівної справи в Україні 291

Поротикова Ю. О., Колечкіна Л. М. Електронний документ в органах виконавчої влади 294

СЕКЦІЯ 7. МІЖНАРОДНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Козоза А. В., Стрілець В. Ю. Інтеграція України у міжнародний ринок праці 297

Цимбаленко В. А., Франко Л. С. Особливості міжнародної маркетингової стратегії компанії «BMW Group» 303

СЕКЦІЯ 7. МІЖНАРОДНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ

А. В. Кокоза, студент 4 курсу спеціальності Міжнародні економічні відносини освіти програма «Міжнародні економічні відносини»

В. Ю. Стрілець, науковий керівник, к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин Вищій навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Процес Євроінтеграції України передбачає більш тісний взаємозв'язок ринку праці України із загальноєвропейським ринком, а згодом і їх повне злиття. Цей процес відкриває чимало можливостей, але водночас несе певні виклики для національної економіки. Вплив глобалізації на українську економіку сукупність взаємних узгоджень позитивних змін в економічній системі кількісні та якісні характеристик, які відбувається на певній (зростаючій) стадії життєвого циклу і призводить до трансформації економіки [5] та характеризується підвищенням конкуренції внаслідок лібералізації протекціоністської політики уряду щодо національного виробника та входження на ринок іноземних компаній. Економічний розвиток передбачає сукупність взаємних узгоджень позитивних змін в економічній системі кількісні та якісні характеристик, які відбувається на певній (зростаючій) стадії життєвого циклу і призводить до трансформації економіки. У зв'язку з постійними структурними змінами в економіці виникає необхідність у перерозподілі робочої сили за видами економічної діяльності. Індикатором розвитку ринку праці також може слугувати питома вага працівників, які змінюють місце роботи у межах однієї професії у зв'язку з бажанням працювати в більш привабливих умовах. Внаслідок зазначених факторів відбувається рух робочої сили і певна частина економічно активного населення стає безробітною. В даних умовах безробіття, яке не перевищує природний рівень, є позитивним фактором розвитку як ринку праці, так і економіки в цілому. Тому, основною метою у сфері регулювання зайнятості є ство-

рення умов щодо наближення чисельності безробітних до природного рівня через адміністративні та ринкові механізми [1].

Серйозною загрозою, що впливає на загострення ситуації у сфері зайнятості, є знецінення праці. Заробітна плата більшості працюючих не виконує стимулюючої, мотиваційної та відтворювальної функції. На жаль, в Україні питома вага заробітної плати у загальних обсягах доходу населення загалом по країні складає біля 40 %, а в окремих регіонах ледь сягає 30 % – її позначки. З одного боку застосування неповної зайнятості, як і інших форм атипової зайнятості, є ознакою гнучкості ринку праці і спостерігається у сучасному світі далеко не тільки за умов економічної кризи. З іншого – її поширення призводить до прекаризації трудової сфери, тобто збільшення про шарку людей, які відчувають хиткість, ненадійність, нестабільність майнового стану, свого соціального буття; падіння рівня та якості життя працюючих; зменшення рівня соціальної відповідальності і соціальної згуртованості та посилення соціальної напруженості в суспільстві.

Участь українського бізнесу у формуванні глобального ринку праці відбувається через постійний і масштабний рух робочої сили та капіталу як в Україну, так і з неї. На сучасному етапі український капітал посилює попит на робочу силу не лише в Україні, а й за її межами. Водночас у нашій країні шукають роботу не лише вітчизняні працівники, а й трудові мігранти, оскільки важливим проявом глобалізації, її впливу на ринки праці є зовнішня трудова міграція.

Експортуючи власну робочу силу, Україна обов'язково імпортуватиме іноземну робочу силу. Впровадження у виробництво закордонних технологій, освоєння «ноу-хау», їх участь у приватизації спричиняють приплив з-за кордону бізнесменів, менеджерів, комерсантів та інших фахівців.

У більшості країн ЄС діють національні тристоронні органи, роль яких переважно консультативна і дорадча, тільки в окремих випадках вони мають повноваження приймати рішення (Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Чеська Республіка). Корисним є досвід Естонії, де крім офіційних сторін (уряд), до учасників соціального діалогу включено добровільні професійні спілки, представники громадських організацій, інспекції праці та судових органів.

У Стратегії розвитку України «Україна 2020: Стратегія національної модернізації» передбачені осіові заходи щодо підвищення якості робочої сили [3], серед яких: посилення ролі державної служби зайнятості в регулюванні процесів на ринку праці шляхом співпраці з роботодавцями та органами освіти, створення правових, організаційних та фінансових засад функціонування системи професійного розвитку працюючого населення; здійснення моніторингу якості освітніх послуг з позицій роботодавців та встановлення перспективних потреб роботодавців у розрізі видів діяльності та доведення результатів; удосконалення кваліфікаційних характеристик професій та змісту професійної освіти, створення державної системи неперервного професійного навчання впродовж трудового стажу тощо.

Щоб оцінити, наскільки схожий розвиток ринку праці в Україні та країнах ЄС, ми скористалися тими індикаторами стратегії Європа 2020, які відображають ситуацію з формуванням та використанням людського капіталу, а саме: рівень зайнятості, рівень освіченості, середня погодинна заробітна плата та частка зайнятих у високотехнологічному виробництві. Рівень зайнятості є головною ознакою можливостей громадян на ринку праці, високий рівень заробітної плати свідчить про ефективне функціонування ринку праці, вищий рівень освіти та збільшення частки зайнятих у виробництві високотехнологічної продукції слугує передумовою підвищення ефективності. Таким чином, підвищення рівня цих показників призведе до досягнення європейськими країнами цілей стратегії [2].

Для створення конкурентоздатного ринку праці в Україні треба проводити інноваційну соціально-економічну політику, яка дозволить задіяти молодь, удосконалювати нормативне правове регулювання ринку праці, враховуючи проблемні регіони, забезпечувати систему соціальних стандартів і гарантій, стимулювати розвиток малого і середнього бізнесу. А також захищати українських громадян при виїзді на роботу за кордон і спростити процедуру їх оформлення на тимчасове працевлаштування. Це сприятиме зменшенню чисельності безробітних на ринку праці, поліпшенню матеріального положення людей і збільшенню валютних надходжень до країни.

Підвищення конкурентоспроможності ринку праці неможливе без формування його інфраструктури, позбавленої хаотичності та стихійності. Проблеми розвитку інфраструктури ринку

праці переплітаються з прогнозуванням соціально-економічних наслідків інтеграції України у світовий простір. Процеси глобалізації впливають на вибір стратегії розвитку відповідної інфраструктури. Вітчизняні дослідники розрізняють дві базові стратегії розвитку держави в умовах глобалізації: наступальну та оборонну. Виходячи із ситуації в країні, розвиток інфраструктури повинен орієнтуватись у тривалій перспективі на наступальну стратегію, але на період досягнення необхідного рівня розвитку орієнтиром стає оборонна стратегія як умова протидії негативним наслідкам глобалізації. Тобто механізм розвитку інфраструктури повинен працювати у напрямку захисту національного ринку праці, закладаючи базис для стабільного розвитку і соціального благополуччя. При цьому зростає роль держави у реалізації стратегії внутрішнього ринку праці та забезпеченні недискримінаційних умов інтеграції у світові організації [2].

У зону соціальних ризиків від євроінтеграції можуть потрапити працівники, звільнювані внаслідок структурних зрушень, малокваліфіковані, з недостатньою мобільністю. З іншого боку, втрата робочого місця можлива через нижчу конкурентоспроможність робочої сили, неготовність працювати з вищою інтенсивністю на рівні європейських стандартів. Крім цього, ймовірно знизяться заробітні плати у тих сферах, де скорочуватиметься попит на продукцію.

Питання реінтеграції та адаптації вимушених переселенців на новому місці, можливість їх соціалізації та підвищення економічної активності є досить важливим. Окрім того, серед соціальних ризиків вимушеного переселення слід відзначити можливість посилення напруженості та конкуренції на ринку праці, що, відповідно, може поглиблювати конфліктність стосунків між місцевим населенням та переселенцями. Урегулювання цих проблем потребує активної позиції держави, місцевої влади, громад в частині інтеграції переселенців та їх трудової та соціальної адаптації.

Важливою формою глобальної міграції стала міжнародна студентська міграція, адже іноземні студенти є важливим джерелом доходу освітньої галузі, а також – у процесі навчання і після його завершення вони стають для країни джерелом робочої сили відповідної кваліфікації. Важливою характеристикою міжнародного ринку праці є ступінь мобільності робочої сили. Рух трудових ресурсів набирає різних форм: природний, територіальний,

видовні, професійній, кваліфікаційній та соціальній. Найбільшу вагу має територіальний рух робочої сили, хоч у міру еволюції міжнародного ринку робочої сили посилюється значення й інших форм.

Вже десятки тисяч українців – висококваліфікованих спеціалістів ІТ-сфери – довели свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці. Вони працюють на іноземного роботодавця дистанційно, не виїжджаючи з країни. При цьому, використовуючи тіньові схеми, вони (найчастіше – не за власним вибором, але за мовчазною згодою) сплачують мінімальні податки в Україні або не сплачують їх взагалі.

Основними напрямками подальшого вдосконалення системи державного регулювання ринку праці є:

- приведення чинного законодавства у відповідність до вимог міжнародних пактів, конвенцій Міжнародної організації праці;

- закріплення принципів і механізму соціального партнерства в законах про профспілку, підприємництво;

- ретельне опрацювання механізму проведення колективних переговорів як на рівні підприємств, так і на галузевому й національному рівнях;

- зростання ролі людського фактора, зокрема висококваліфікованої, творчої та мотивованої праці;

- зближення інтересів суб'єктів ринку праці, яке ґрунтується на заінтересованості в економічному зростанні та справедливому (у ринковому розумінні) розподілі створеного продукту відповідно до вкладених ресурсів – праці, капіталу, підприємницьких здібностей;

- розвиток конкурентоспроможності економіки на основі інтеграції освіти, науки з інноваційними підприємствами, що зумовлює необхідність безперервного вдосконалення якісних характеристик трудового потенціалу;

- взаємодія державних інститутів із приватним бізнесом, співробітництво великих підприємств із малими і середніми, забезпечення соціально відповідальних результатів їхньої діяльності [2].

У сфері зайнятості можна виділити чотири області, де в умовах глобалізації відбулися великі зміни. Це, насамперед, обсяг наявної роботи; умови, на яких цю роботу пропонують;

доходи, що надає ця робота, а також гарантія зайнятості й доходу. Інформаційна складова процесу глобалізації дає можливість удосконалити організацію праці й домагатися необхідної гнучкості робочої сили. Виступаючи об'єктивним чинником світового розвитку і усуваючи обмеження на переміщення праці й капіталу через кордони, глобалізація відкриває нові можливості для розвитку економіки, а відповідно і ринку праці України через зростання контактів і зв'язків у сфері економіки, торгівлі, технологій, культурн, інформації.

В умовах глобалізації міжнародний ринок праці являє собою новий рівень розвитку ринку робочої сили, який забезпечує посилення зв'язків між країнами світу. Значний розвиток світового господарства спричинив активізацію участі країн у задоволенні потреб економік світу в робочій силі незалежно від місця проживання людини. Тому особливої актуальності набуває потреба вивчення сучасних тенденцій розвитку міжнародному ринку праці. Політика інтеграції України до інституцій ЄС передбачає, в тому числі, й подальшу гармонізацію національного законодавства у сфері сприяння зайнятості населення. Важливим орієнтром розвитку українського ринку праці виступає система статистичних показників економічної активності населення, детальний аналіз яких та порівняння, на постійній основі, з аналогічними значеннями країн ЄС дозволить оцінювати основні тенденції руху та ефективність політики у сфері сприяння зайнятості в Україні. Ключову роль при реформуванні національного ринку праці слід приділити підвищенню соціально-економічних стандартів економічно активного населення.

Список використаних інформаційних джерел

1. Давидюк Л. П. Нестандартні форми зайнятості в системі трансформації міжнародного ринку праці // Економічний аналіз : зб. наук. праць. – Тернопіль, 2015. – С. 30–34.
2. Кукуруза І. І., Ромащенко Т. І. Україна у світових процесах трудової міграції. – Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2018. – 252 с.
3. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2019. – 263 с.
4. Сирочук Н. А. Міжнародна трудова міграція українців до країн ЄС. – Регіональна економіка. – 2014. – 21 с.
5. Skliar I., Pedchenko N., Strilec V., Novikova V., Kozmenko Y. (2020). Assessment of the reforms and programs results of Ukraine's economy sustainable development by means of neural networks. Problems and Perspectives in Management. Vol. 18(3). P. 81–92.